



سرفصل ها:

- مفهوم پایگاه
- مفهوم دسترسی آزاد
- انواع پایگاه های اطلاعاتی دسترسی آزاد
 - مقالات علمی
 - کتابهای علمی
 - پایان نامه ها و رساله ها



مفهوم پایگاه اطلاعاتی

یک پایگاه اطلاعاتی، دارای اطلاعات است، سازمان دهی شده است، قابل بازیابی و جستجو است، قابل روزآمد شدن است، و چندکاربره است.



مفهوم دسترسی آزاد (Open Access)

- دسترسی آزاد (Open Access) به معنای فراهم آوردن دسترسی رایگان و بدون محدودیت به اطلاعات دیجیتال، به ویژه منابع علمی و پژوهشی مانند مقالات، کتابها و دادهها برای عموم است.
- هدف اصلی دسترسی آزاد، تسهیل و گسترش دسترسی به دانش و اطلاعات است، به گونه‌ای که این اطلاعات برای همه و بدون نیاز به پرداخت هزینه یا اشتراک قابل دسترس باشد.
- افزایش عدالت در دسترسی به دانش نیز از اهداف دیگر دسترسی آزاد است

مزایای دسترسی آزاد (Open Access)

• افزایش دسترسی به اطلاعات :

دسترسی آزاد به محققان، دانشجویان و عموم مردم این امکان را می‌دهد تا به طور گسترده‌تری به منابع علمی و پژوهشی دسترسی داشته باشند .

• افزایش دیده شدن و تأثیر پژوهش‌ها :

مقالات دسترسی آزاد معمولاً بیشتر خوانده و استناد می‌شوند، که این امر می‌تواند به افزایش تأثیر پژوهش‌ها کمک کند .

• افزایش همکاری‌های علمی :

دسترسی آزاد به اطلاعات می‌تواند به تسهیل همکاری‌های علمی بین محققان از سراسر جهان کمک کند .

• کاهش هزینه‌ها :

دسترسی آزاد به منابع علمی، هزینه‌های اشتراک مجلات و کتاب‌ها را برای دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی کاهش می‌دهد.



تقسیم بندی پایگاه های اطلاعاتی

پایگاه های دسترسی آزاد (کتاب)



DOAB ■



openlibrary ■



DOAB

WWW.DOABOOKS.ORG



- سایت DOABooks راه حلی برای دسترسی به کتابهای آزاد در سال 2012 تاسیس شده است. این سایت در حقیقت یک دایرکتوری با دسترسی همگانی به کتابهاست.
- توسط یک مؤسسه غیرانتفاعی هلندی راه اندازی شده است.
- دسترسی آزاد به کتابهای دانشگاهی را میسر ساخته است.
- این سایت از تمام ناشران کتب دانشگاهی برای نشر کتابهایشان دعوت به عمل آورده و کاربران نیز می توانند با استفاده از این سایت نسبت به دانلود کتابهای دانشگاهی مورد نیاز خود اقدام کنند

OPENLIBRARY

[HTTPS://OPENLIBRARY.ORG/](https://openlibrary.org/)



- کتابخانه باز (Open Library) یک پروژه آنلاین است که هدفش ایجاد یک صفحه وب برای هر کتاب منتشر شده است.
- این یک بایگانی اینترنتی و یک سازمان غیرانتفاعی است
- اطلاعات کتابها از منابع مختلفی مانند کتابخانه کنگره، آمازون و سایر کتابخانهها جمع آوری می شود.
- کتابخانه باز به عنوان یک پایگاه داده بزرگ از کتابها عمل می کند و به کاربران امکان می دهد کتابها را جستجو کنند، اطلاعات مربوط به آنها را مشاهده کنند و در برخی موارد، آنها را به صورت آنلاین بخوانند یا امانت بگیرند.
- همچنین، این پروژه به عنوان یک منبع اطلاعاتی برای کتابداران، پژوهشگران و علاقه مندان به کتاب عمل می کند.



OPENLIBRARY

[HTTPS://OPENLIBRARY.ORG/](https://openlibrary.org/)



از جمله ویژگی‌های کلیدی کتابخانه باز می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

پوشش گسترده:

این پروژه در تلاش است تا برای هر کتابی که تا به حال منتشر شده، یک صفحه وب ایجاد کند.

دسترسی آزاد:

بسیاری از اطلاعات کتاب‌ها در کتابخانه باز به صورت آزاد و رایگان در دسترس است.

منبعی برای پژوهش:

کتابخانه باز یک منبع ارزشمند برای پژوهشگران و دانشجویان است که به دنبال اطلاعات کتاب‌شناختی هستند.

امکان خواندن آنلاین:

در برخی موارد، کتابخانه باز امکان خواندن آنلاین کتاب‌ها یا امانت گرفتن آن‌ها را فراهم می‌کند.

رابط کاربری ساده:

کتابخانه باز یک رابط کاربری ساده و کاربرپسند دارد که به کاربران امکان می‌دهد به راحتی کتاب‌ها را جستجو کنند و اطلاعات مربوط به آن‌ها را مشاهده کنند.





تقسیم بندی پایگاه های اطلاعاتی

پایگاه های دسترسی آزاد (مقاله)



DOAJ ■



ERIC ■



CORE ■





DOAJ WWW.DOAJ.ORG



■ (نمایه مجلات دسترسی آزاد) در سال 2003 توسط دانشگاه لوند کشور سوئد، با 300 مجله دسترسی آزاد راه اندازی شد. امروزه این پایگاه داده در برگیرنده 12000 مجله دسترسی آزاد در همه حوزه های علمی شامل علوم، تکنولوژی، پزشکی، علوم اجتماعی و انسانی است.

■ مأموریت اصلی این پایگاه افزایش رویت پذیری، شهرت، استفاده بیشتر از مجلات دسترسی آزاد بدون محدودیت های جغرافیایی و زبانی است. بدون نیاز به ثبت نام کاربر و رعایت استانداردهای کیفی مجلات، مثل انجام داوری همتا و کنترل کیفی مقاله. DOAJ متعهد است که کاملاً مستقل باشد و تمام خدمات و فرا داده خود را به صورت رایگان برای استفاده همه ارائه کند. در سال 2015، DOAJ معیارهای ورود را به روز کرده و گسترش داد. در اواخر دسامبر سال 2017، 5000 مجله از مجموع 11600 مجله را به دلیل بررسی مجدد از مجموعه خارج کرد. با وجود این پاک سازی، تعداد مجلات موجود در DOAJ افزایش یافته و تا فوریه سال 2019 به 12728 مجله رسیده است.





CORE

WWW.CORE.AC.UK



- پایگاه CORE به دنبال ارائه ی خدمات یکپارچه بر روی تمام محتواهای **Open Access** دنیاست. این پایگاه در حال حاضر دارای بیش از ۲۰ میلیون سند از بیش از ۱۰ هزار ناشر است که تمامی آنها به صورت رایگان در دسترس کاربران قرار دارند.
- پوشش موضوعی این پایگاه شامل همه ی رشته ها اعم از فنی و مهندسی، علوم پایه، علوم انسانی، کشاورزی، پزشکی و موارد دیگر است.
- خدمات اطلاعاتی این پایگاه به سه صورت ارائه داده های خام تحقیقات، ارائه متن کامل مقالات علمی و همچنین مدیریت داده ها مانند تجزیه و تحلیل آنها است. انتشار مقالات علمی و یا دسترسی به آنها در این پایگاه نیازمند پرداخت هیچگونه هزینه ای نبوده و کلیه خدمات آن رایگان است.
- از ویژگی های این پایگاه می توان به دسترسی ماهانه بیش از ۲۰ میلیون کاربر به مطالب علمی اشاره نمود که به دنبال آن شانس افزایش مشاهده مطالب علمی بالاتر رفته و همچنین وجود ابزار تجزیه و تحلیل بر روی مطالب است که بازخورد متون علمی را افزایش می دهد.





ERIC

WWW.ERIC.ED.GOV



پایگاه اریک (ERIC)، که مخفف **Education Resources**

Information Center است، یک پایگاه اطلاعاتی معتبر در حوزه آموزش است

که توسط وزارت آموزش و پرورش ایالات متحده آمریکا ارائه می‌شود. این پایگاه شامل

منابع تمام متن و نمایه شده در زمینه آموزش و پرورش است و برای محققان و

علاقه‌مندان به این حوزه منبعی ضروری به شمار می‌رود.





تقسیم بندی پایگاه های اطلاعاتی

پایگاه های دسترسی آزاد (پایان نامه)

PQDT *OPEN* PQDT OPEN ■



OATD ■





PQDT OPEN

[HTTPS://PQDTOPEN.PROQUEST.COM/SEARCH.HTML](https://pqdtopen.proquest.com/search.html)

PQDT OPEN

این پایگاه اطلاعات علمی خود را که شامل بیش از ۳ میلیون و ۸۰۰ هزار پایان نامه متن کامل است، را به بیش از ۲۵ هزار دانشگاه و موسسه تحقیقاتی در بیش از ۱۵۰ کشور در سطح دنیا ارائه می دهد. هدف از این پایگاه اطلاعاتی سرعت بخشیدن به نوآوری در زمینه علمی و تحقیقاتی و اشاعه آن به تمامی کشورها در سطح دنیا اقدام به ارائه پایان نامه های دانشگاهی نموده و آن ها را در اختیار کاربران خود قرار می دهد. این پایگاه اطلاعات علمی خود را که شامل بیش از ۳ میلیون و ۸۰۰ هزار پایان نامه متن کامل است، را به بیش از ۲۵ هزار دانشگاه و موسسه تحقیقاتی در بیش از ۱۵۰ کشور در سطح دنیا ارائه می دهد.



OATD OATD.ORG



پایگاه اطلاعاتی OATD یک پایگاه اطلاعاتی دسترسی آزاد (اپن اکسس) با تمرکز بر نیازهای اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی است. این پایگاه با ارائه بیش از ۵ میلیون رساله و پایان نامه در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری از بیش از ۱۱۰۰ دانشگاه و کالج در سراسر دنیا امکان دستیابی کاربران به این مدارک را به صورت رایگان فراهم آورده است. جستجوی اطلاعات در این پایگاه به چند روش مانند جستجو از طریق نشریه، زبان، رشته تحصیلی، حوزه علمی و سایر روش ها امکان پذیر است.

پوشش موضوعی این پایگاه اطلاعاتی در زمینه هایی همچون علوم اجتماعی، علوم مهندسی و کامپیوتر، علوم زیستی و سلامت، علوم فیزیکی و زمین، هنرها و علوم انسانی و سایر موضوعات است. همچنین تقریبا مدارکی به زبان های اعم از انگلیسی، پرتغالی، اسپانیایی، سوئدی، فرانسوی، فنلاندی، آلمانی، نروژی، یونانی، مجارستانی، هلندی، لیتوانیایی، ایتالیایی، چینی، ژاپنی، دانمارکی، آفریقایی در این پایگاه وجود دارد.

با تشکر از حسن توجهتان



کتابخانه و مرکز اسناد دانشگاه امام صادق (ع)

پردیس خاوران